

Experto Credite Norge AS
Sjøvegen 108
7620 SKOGN

VÅR REFERANSE
17/7432

DERES REFERANSE

DATO
09.01.2018

Finanstilsynets merknader etter stedlig regnskapsførertilsyn

1. Sakens bakgrunn

Finanstilsynet viser til stedlig regnskapsførertilsyn avholdt den 5. september 2017. Foreløpige merknader etter tilsynet samt rapport ble oversendt regnskapsførerselskapet i brev datert 13. november 2017. Selskapets tilsvarende svar er mottatt i e-post den 11. desember 2017.

Tilsynet omfattet det autoriserte regnskapsførerselskapet Experto Credite Norge AS og de autoriserte regnskapsførerne Roar Reitan, Jan-Ove Prestmo, Brit Sivertsen, Halgeir Slettan, Marita Hermo og Svein Terje Salater.

Selskapet hadde på tilsynstidspunktet 18 ansatte og ca. 300 regnskapsføringsoppdrag. I 2016 hadde selskapet en omsetning på ca. kr 18,8 mill.

Bakgrunnen for tilsynet var en innrapportering fra en av regnskapsførerselskapets tidligere oppdragsgivere. Kopi av innrapporteringen ble sendt regnskapsførerselskapet som vedlegg til varselet. Det vises til punkt 3.5 under hvor innrapporteringen er omtalt.

Formålet med det stedlige tilsynet var å kontrollere om regnskapsførervirksomheten drives i samsvar med de kravene som gjelder, herunder om oppdragene gjennomføres i samsvar med god regnskapsføringsskikk. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag kontrolleres det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning. Regnskapsførere har også en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Dersom regnskapsførerselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet. Finanstilsynet kontrollerer derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd, jf. forskrift om risikostyring og internkontroll.

Det vises også til finanstilsynsloven § 3 som fastslår at Finanstilsynet skal se til at de institusjoner det fører tilsyn med virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lov og bestemmelser

gitt i medhold av lov samt med den hensikt som ligger til grunn for institusjonens opprettelse, dens formål og vedtekter.

2. Forhold i regnskapsførerselskapet

2.1 Hvitvaskingsregelverket

Det følger av hvitvaskingsloven § 4 andre ledd nr. 2 at hvitvaskingsregelverket gjelder for autoriserte regnskapsførere. Det vises også til Finanstilsynets rundskriv 4/2017 hvor regnskapsførers plikter blir gjennomgått. Rundskrivet erstatter det tidligere rundskrivet 8/2009.

Hvitvaskingsregelverket krever at det foreligger rutiner som viser hvordan de ulike pliktene skal ivaretas (§ 23), herunder kundekontroll (§§ 5-16), løpende oppfølging (§ 14) og undersøkelse og rapportering av mistenkelige transaksjoner (§§ 17-21).

På tilsynstidspunktet var det ikke gjennomført en systematisk risikobasert kundekontroll av oppdragsgiverne, jf. hvitvaskingsloven § 5. Det var ikke utarbeidet noen skriftlige kontroll- og kommunikasjonsrutiner vedrørende hvitvasking. Det forelå heller ikke noe opplæringsprogram som viser hvilke type transaksjoner det skal reageres på. Det var videre uklart om det har vært avholdt møter og gjennomført opplæring av de ansatte i hvitvaskingsregelverket.

Etter hvitvaskingslovens § 23 andre ledd skal hvitvaskingsrutinene være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige. Det skal utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene. Det ble under tilsynet bekreftet at en av regnskapsførerselskapets ansatte er hvitvaskingsansvarlig. Dette fremgikk også av dokumentet «*Rutine hvitvaskingsansvarlig*» som ble innsendt forut for tilsynet.

Regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. Det er derfor avgjørende at autoriserte regnskapsførere er bevisste sine plikter etter hvitvaskingsloven og etterlever disse. Finanstilsynet finner det svært kritikkverdig at det i regnskapsførerselskapet ikke har vært iverksatt rutiner som ivaretar sentrale krav som stilles på området.

Det fremgår av selskapets tilsvarende at det er gjort endringer som skal sikre at hvitvaskingsregelverket fullt ut blir etterlevd. Finanstilsynet legger til grunn at endringene ivaretar at alle krav som stilles etter hvitvaskingslovgivningen blir etterlevd av regnskapsførerselskapet, herunder at det er foretatt en vurdering som sikrer at den hvitvaskingsansvarlige har den nødvendige autoritet og kompetanse til å inneha en slik rolle.

2.2 Forskrift om risikostyring og internkontroll

I henhold til forskrift om risikostyring og internkontroll av 22. september 2008, gjeldende fra 1. januar 2009, skal regnskapsførerselskaper utarbeide en plan for hvordan kravene i forskriften skal gjennomføres og dokumenteres. Det følger videre av forskriften § 6 at foretaket løpende skal vurdere hvilke risikoer som er knyttet til virksomheten.

Finanstilsynet mottok før tilsynet dokumentasjon som viste at det var foretatt en vurdering av selskapets risikoområder. Av 33 gjennomgatte risikoområder er det vurdert behov for tiltak på 10 områder og

valgte tiltak er beskrevet i dokumentet. Det foreligger ingen angivelse som viser når tiltakene skal iverksettes eller hvem som er ansvarlig for gjennomføring av disse. Selskapets virksomhet omfatter også utleie av personell. Dette virksomhetsområdet må også tas hensyn til i risikovurderingen.

Basert på de feil og mangler Finanstilsynet avdekket under tilsynet, er Finanstilsynet av den oppfatning at ved en mer kritisk gjennomgang av risikoområdene i selskapet burde de svakheter som ble konstatert under tilsynet og som fremkommer av dette brev og tilsynsrapporten vært fanget opp.

Det fremgår av selskapets tilsvarende at svakheter i selskapets risikogjennomgang vil følges opp ved neste vurdering av risikoområder. Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsførerselskapet har iverksatt nødvendige tiltak for å oppfylle de pliktene det er pålagt etter forskrift om risikostyring og internkontroll.

3. Regnskapsførerselskapets rutiner og utøvelse av regnskapsføroppdrag

I tidligere tilsendte tilsynsrapport beskrives utøvelsen av regnskapsføroppdrag og om det er etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i forhold til kravene i regnskapsførerloven og -forskriften, herunder kravet til god regnskapsføringsskikk, jf. regnskapsførerloven § 2 andre ledd. Den rettslige standarden «god regnskapsføringsskikk» utfylles av en standard utarbeidet av Regnskap Norge, DnR og Økonomiforbundet. Finanstilsynet har lagt denne standarden til grunn for merknadene.

3.1 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå

Det følger av GRFS punkt 7.1 at oppdragsansvarlig eller annen autorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere følgende for hver oppdragsgiver:

- a) At oppdragsavtale er à jour.
- b) At fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour.
- c) At oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour.
- d) At vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert.
- e) At avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende.
- f) At handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført.
- g) At rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov.
- h) At fremdriftsoversikt er à jour.
- i) At oppdragsdokumentasjon er à jour.

Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

Det var på tilsynstidspunktet ikke utarbeidet en særskilt rutine som sikret at kravene til overordnet intern kontroll på oppdragsnivå oppfylles. Kontrollen ble heller ikke utført på en systematisk måte for alle oppdragene. For ett av de kontrollerte oppdragene var det ikke dokumentert at det var foretatt en slik kontroll i senere tid. For ett av de andre kontrollerte oppdragene forelå det ikke dokumentasjon på at overordnet kontroll var gjennomført i det hele tatt.

Finanstilsynet legger til grunn at det nå er iverksatt rutiner som sikrer at kravene i god regnskapsføringskikk blir ivaretatt på dette området.

3.2 Avstemminger og dokumentasjon

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere detaljer om hva som skal dokumenteres.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.3 at ved hver periodiske regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld
- kasse- og bankbeholdninger
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift
- skyldig merverdiavgift

Ved det stedlige tilsynet kontrollerte Finanstilsynet avstemmingene for seks oppdrag. Finanstilsynet registrerte under gjennomgangen mangler. Det vises til tidligere tilsendte tilsynsrapport hvor avstemmingsmanglene er nærmere beskrevet.

Å gjennomføre pliktige avstemminger og dokumentere disse er helt avgjørende for å ha sikkerhet for at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir korrekte og viser et sannferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Når en regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger, eller bare gjør dette delvis, innebærer dette brudd på en av de vesentligste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er uheldig både for oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapsinformasjonen.

Finanstilsynet legger til grunn at rutinen vedrørende avstemminger nå er forbedret slik at alle balansekontoer og vesentlige resultatkontoer blir avstemt og at avstemmingen blir dokumentert ved årsslutt.

3.3 Kvalitetskontroll av medarbeideres oppdragsutførelse

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.2 at dersom arbeid utføres av andre enn oppdragsansvarlig regnskapsfører, skal oppdragsansvarlig regnskapsfører utføre kvalitetskontroll av det utførte arbeidet, eventuelt påse at slik kontroll utføres av en eller flere andre autoriserte regnskapsførere.

Kvalitetskontroll av medarbeiders oppdragsutførelse skal minst omfatte:

- Oppdragsutførelse, herunder gjennomført fakturering, lønnsregistrering, bokføring, avstemming, årsoppgjør mv.
- Rapportering, herunder gjennomført pliktig regnskapsrapportering og rapportering til oppdragsgiver.

Det benyttes regnskapsmedarbeidere som ikke er autoriserte regnskapsførere på de fleste regnskapsføreroppdragene. På ett av de kontrollerte oppdragene var det ikke dokumentert gjennomført kvalitetskontroll siden mars 2016. Det forelå heller ingen skriftlig vurdering av hvilken frekvens og omfang kvalitetskontrollen skal ha i forhold til medarbeidernes erfaring og kompetanse.

Finanstilsynet legger til grunn at det nå er etablert rutiner i regnskapsførerselskapet som sikrer at det gjennomføres kvalitetskontroll av arbeid utført av medarbeidere uten autorisasjon som regnskapsførere på alle aktuelle oppdrag i samsvar med de krav som stilles i god regnskapsføringsskikk.

3.4 Oppdragsavtaler

Det følger av regnskapsførerloven § 3 at det skal opprettes skriftlig oppdragsavtale med alle oppdragsgivere, jf. GRFS pkt. 3.1. Oppdragsavtalen skal angi hvilke regnskapsfunksjoner regnskapsførerselskapet skal utføre for oppdragsgiver og regnskapsførerselskapet skal løpende påse at avtalen er dekkende. Dette er viktig for å sikre klarhet i hvem som har ansvaret for de ulike arbeidsoppgavene. Videre skal det fremgå av oppdragsavtalen hvem som er ansvarlig regnskapsfører for oppdraget på vegne av regnskapsførerselskapet.

Regnskapsførerselskapet benytter oppdragsavtaler basert på mal fra Sticos Regnskapsmetodikk. Det ble opplyst om at det nylig hadde vært en gjennomgang av eksisterende oppdragsavtaler og at det skal være inngått avtaler med samtlige oppdragsgivere. Finanstilsynets stikkprøvekontroll av seks oppdrag viste at fire av oppdragsavtalene ikke var oppdatert med korrekt oppdragsansvarlig regnskapsfører. Det forelå heller ingen dokumentasjon sammen med avtalene som viste at endring i oppdragsansvarlig var kommunisert til oppdragsgiverne. To av avtalene var signert av oppdragsansvarlige som ikke har fullmakt til å signere for regnskapsførerselskapet.

Finanstilsynet legger til grunn at alle oppdragsavtalene er blitt gjennomgått slik at kravene til oppdragsavtaler i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, nå er oppfylt.

3.5 Innrapportering fra tidligere oppdragsgiver

Som det fremgår av varselet, var bakgrunnen for det stedlige tilsynet en innrapportering fra en av regnskapsførerselskapets tidligere oppdragsgivere. Det ble i innrapporteringen anført svakheter i oppdragsutførelsen for de fem aktuelle oppdragene knyttet til denne oppdragsgiveren, herunder manglende overholdelse av frister for innlevering av årsregnskap. Finanstilsynet ba om en skriftlig redegjørelse for de forhold som ble omtalt i innrapporteringen og mottok denne forut for tilsynet. Innrapporteringen ble også gjennomgått under tilsynet.

Det fremgår av redegjørelsen blant annet at oppdragsgiver ikke leverte bilag rettidig og at dokumentasjonen som ble levert var mangelfull.

Finanstilsynet viser til regnskapsførerforskriften § 3-1 tredje ledd, hvor det fremgår at dersom oppdragsgiver vesentlig misligholder sine plikter etter oppdragsavtalen, slik at regnskapsførervirksomheten ikke har mulighet til å produsere eller gi grunnlag for avtalt lovbestemt rapportering, plikter regnskapsfører å si fra seg oppdraget. Å gjøre oppdragsgiver oppmerksom på feil og mangler, og i ytterste konsekvens frasi seg oppdraget, er en viktig del av rollen som regnskapsfører.

Hvis ikke regnskapsfører korrigerer oppdragsgiver, vil det svekke kvaliteten på regnskapene også fremover.

Finanstilsynet legger til grunn at regnskapsførerselskapet har gjennomgått sine rutiner slik at lovkravet er oppfylt.

4. Finanstilsynets konklusjon

Det stedlige tilsynet viste at regnskapsførerselskapet hadde iverksatt rutiner på en rekke områder i samsvar med de krav som stilles etter regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk. Det ble imidlertid også avdekket mangler, noen av disse alvorlige. Det vises til punktene 2 og 3 over.

Finanstilsynet ser det som særlig kritikkverdig at det på tilsynstidspunktet ikke var iverksatt systematiske rutiner for å sikre etterlevelse av hvitvaskingsregelverket samt kravene som følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. god regnskapsføringsskikk. Finanstilsynet tar imidlertid til etterretning selskapets tilsvarende og legger til grunn at de feil og mangler som ble konstatert under det stedlige tilsynet er, eller vil bli, rettet opp.

For Finanstilsynet

Bernt Jan Aaland
tilsynsrådgiver

Wenche Falch-Hennum
spesialrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.